

Input // output

Criminaliteit

Straffen voor crimineel gedrag, zoals een gevangenisstraf, zijn gebaseerd op het idee van een afschrik-effect: potentiële criminelen worden afgeschrikt door de gevolgen. In theorie zullen mensen met een hoge tijdsvoorkeur hier minder vatbaar voor zijn dan mensen met een lage tijdsvoorkeur, zodat ze vaker betrokken zullen zijn bij criminele activiteiten. Op basis van gegevens over 13.606 Zweden voor de periode 1966–1984 onderzoeken Åkerlund *et al.* of dit klopt. Ze bestuderen in hoeverre tijdsvoorkeuren op dertienjarige leeftijd crimineel gedrag in de leeftijd van 15–31 jaar voorspellen. Uit de

resultaten blijkt dat tijdsvoorkeuren inderdaad crimineel gedrag kunnen voorspellen. De effectgrootte is ongeveer een derde van het effect van intelligentie op criminaliteit. Het effect van tijdsvoorkeur is groter voor vermogensdelicten, zoals inbraken en autodiefstallen, en mannen met een laag opleidingsniveau. De resultaten suggereren dat maatregelen om de tijdsvoorkeur van kinderen te verhogen, criminaliteit kunnen voorkomen.

Åkerlund, D., B.H.H. Golsteyn, H. Grönqvist en L. Lindahl (2014) Time preferences and criminal behavior. *IZA Discussion Paper*, 8168.

Staaroperaties

De toename van de kwaliteit van staaroperaties met één punt op een schaal van honderd, leidt gemiddeld tot een toename van het aantal behandelde patiënten met vier procent. Het effect halveert echter wanneer het best presterende ziekenhuis niet wordt meegenomen in de berekeningen. Dit concluderen Ruwaard en Douven aan de hand van onderzoek met gegevens over alle, ruim 850.000 patiënten die in Nederland in de periode 2006–2011 een staaroperatie ondergingen. Op individueel niveau vinden de auteurs dat tachtig procent van de patiënten niet verder dan twintig kilometer wil reizen voor een behandeling. Vijf procent is echter bereid om meer dan zestig kilometer te reizen. Voor het best presterende ziekenhuis wil de gemiddelde patiënt wel elf kilometer extra reizen. De resultaten suggereren dat de invloed van kwaliteit op keuzes van patiënten niet-lineair verloopt: het best presterende ziekenhuis trekt veel meer patiënten dan op basis van een lineaire schatting verwacht kan worden.

Ruwaard, S. en R. Douven (2014) Quality and hospital choice for cataract treatments: the winner takes most. *CPB Discussion Paper*, 272.

Neutraal

De *framing* van een experiment, zoals de presentatie van de instructies, kan te neutraal zijn, wat leidt tot onverwachte uitkomsten. Dit concluderen Duersch en Müller aan de hand van een laboratoriumexperiment met 73 deelnemers. In een eerste experiment moesten deelnemers bieden op een waardeloze activiteit, namelijk het vernietigen van een envelop, wat niet verder werd toegelicht. Hierbij boden deelnemers positieve bedragen tot zes euro. In een tweede experiment had de activiteit waarop werd geboden meer waarde, maar was het bieden tegelijkertijd onderdeel van een grotere procedure. Toch nam de hoogte van de biedingen significant af.

Duersch, P. en J. Müller (2014) Bidding for nothing? The pitfalls of overly neutral framing. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 063.

Crisis

Colvin *et al.* onderzoeken hoe Nederlandse banken de bankencrisis in de jaren twintig van de vorige eeuw doorstonden. Ze bekijken hoe keuzes in het beleid van banken die gemaakt werden voordat de crisis uitbrak, invloed hebben op de prestaties van banken tijdens de crisis. Daarbij maken de auteurs gebruik van gegevens uit beleggingsbrochures uit de periode 1917–1927 met daarin informatie over de boekhouding en het beleid van 142 banken in Nederland, waarvan er 33 in de problemen kwamen. Het blijkt dat banken die meer leningen op de balans hadden en veel deposito's hadden aangetrokken, meer getroffen werden door de crisis. Tevens waren banken met branches en met internationale activiteiten meer kwetsbaar in deze periode. Het blijkt ook dat banken waarvan leden van de raad van bestuur ook in de raad van bestuur van sterk winstgevendende banken zaten, meer werden geraakt door de bankencrisis.

Colvin, C.L., A. de Jong en P.T. Fliers (2014) Predicting the past: understanding the causes of bank distress in the Netherlands in the 1920s. *EHES Working Paper*, 035.

Energiecoöperaties

Nederland kent momenteel 110 lokale energiecoöperaties die zich inzetten voor verduurzaming van de energieproductie en met burgers als de voornaamste initiatiefnemers. Zij houden zich bezig met activiteiten als het collectief inkopen van zonnepanelen, energiebespa-

110

riingsacties en het doorleveren van ingekochte energie.

Elzenga, H. en A.M. Schwencke (2014) *Energiecoöperaties: ambities, handelingsperspectief en interactie met gemeenten. De energieke samenleving in praktijk*. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

Remigratie

Bilgili en Siegel onderzoeken hoe kenmerken van immigranten samenhangen met intenties om terug te keren naar hun land van herkomst. Daarvoor gebruiken ze gegevens uit 2010 en 2011 over 1022 in Nederland wonende, eerstegeneratiemigranten afkomstig uit vier niet-westerse landen. Uit de resultaten blijkt dat de mate van economische integratie in Nederland, zoals het hebben van een baan, geen relatie heeft met de intentie om te remigreren. Sociale integratie, zoals de taal die thuis wordt gesproken, hangt alleen samen met de kans om permanent te vertrekken, terwijl de binding met het herkomstland samenhangt met zowel tijdelijke als permanente remigratie. Migranten die alleen in Nederland zijn om onderwijs te volgen, zijn vaak van plan permanent te remigreren.

Bilgili, Ö. en M. Siegel (2014) *To return permanently or to return temporarily? Explaining migrants' intentions*. *UNU-MERIT Working Paper*, 041.

Kredietbeoordelaars

De waarderingen van kredietbeoordelaars worden soms beïnvloed door de conjunctuurcyclus. Dit stelt Freitag aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over 21 EU-landen over de periode 2001–2010. Bij een langetermijnvoorspelling zou de stand van de conjunctuur in theorie geen invloed moeten hebben. Daarnaast is er sprake van padafhankelijkheid: de kredietbeoordeling hangt in hoge mate af van de vorige waardering, ook wanneer gecorrigeerd wordt voor macro-economische omstandigheden. Dit kan ervoor zorgen dat een land in financiële moeilijkheden door een afwaardering nog verder in moeilijkheden komt doordat de leenkosten verder oplopen, zodat een vicieuze cirkel ontstaat.

Freitag, L. (2014) *Procyclicality and path dependence of sovereign credit ratings: the example of Europe*. *GSBE Research Memorandum*, 020.

Personenauto's

Voor het eerst sinds 1990 is het aantal personenauto's per duizend inwoners over een jaar gedaald. Het aantal personenauto's steeg weliswaar licht tot 7,9 miljoen in januari 2014, maar de bevolking groeide sneller. Hierdoor zijn er nu 471 personenauto's per duizend inwoners, tegen

Banken

Mink en De Haan onderzoeken of veranderingen in het risico van systeembanken, zoals gemeten in de prijs van kredietverzuimswaps, gevolgen hebben voor de aandelenkoersen van andere banken. Dit doen ze met gegevens over de honderd grootste banken uit de VS, EU, IJsland, Noorwegen en Zwitserland over de periode 2007–2012. Het blijkt dat veranderingen in het risico van individuele systeembanken geen invloed hebben op andere banken. Veranderingen in het risico van een groep systeembanken hebben dit echter wel.

Mink, M. en J. de Haan (2014) *Spillovers from systemic bank defaults*. *CESifo Working Paper*, 4792.

Religie

Hoe beïnvloedt inkomen religie? Buser onderzoekt dit causale verband met gegevens uit enquêtes met 2645 mensen uit Ecuador over de periode 2007–2011, waarbij er exogene schokken in het huishoudeninkomen optraden als gevolg van veranderingen van de criteria voor het ontvangen van een overheidsuitkering. Uit de resultaten blijkt dat huishoudens die een uitkering ontvangen vaker naar de kerk gaan. Daarnaast zijn huishoudens die meer verdienen vaker lid van een relatief nieuwe, evangelische gemeente, in plaats van de meer populaire rooms-katholieke kerk.

Buser, T. (2014) *The effect of income on religiousness*. *CESifo Working Paper*, 4801.

Bijstandsmoeders

Een inkomensvrijstelling, ofwel een regeling waarbij de bijstandsuitkering minder dan recht evenredig afneemt met extra verdiend inkomen, is een effectief instrument om alleenstaande bijstandsmoeders met kinderen jonger dan twaalf jaar aan het werk te helpen. Dit concluderen Knoef en Van Ours aan de hand van een veldexperiment in de jaren 2009 en 2010 waarbij veertien Nederlandse gemeenten de inkomensvrijstelling invoerden. Het aantal gewerkte uren van moeders nam toe, vooral van allochtone vrouwen. Daarnaast experimenteerden sommige gemeenten ook met het creëren van banen voor bijstandsmoeders. Dit blijkt effectief te zijn voor allochtone moeders met kinderen tussen de vijf en elf jaar oud en autochtone moeders met kinderen jonger dan vijf jaar. Hoewel de uitstroom vanuit de bijstand naar de arbeidsmarkt niet significant toenam, namen de totale uitgaven aan uitkeringen wel af.

Knoef, M. en J.C. van Ours (2014) *How to stimulate single mothers on welfare to find a job: evidence from a natural experiment*. *IZA Discussion Paper*, 8188.

Teamprestaties

Wat is het effect van verschillen in de cognitieve vaardigheden van teamleden op teamprestaties? Hoogendoorn *et al.* onderzoeken deze vraag aan de hand van een veldexperiment met 573 Nederlandse studenten die in 49 teams een bedrijf moesten opzetten. Daarbij zorgden de onderzoekers ervoor dat het verschil in cognitieve vaardigheden in teams exogeen bepaald werd. Het blijkt dat teamprestaties bij een laag niveau van verschillen in cognitieve vaardigheden toenemen, maar weer afnemen naarmate de verschillen nog groter worden. Vervolgens ontwerpen de auteurs een theoretisch model dat deze resultaten kan verklaren. Het model veronderstelt dat verschillen in cognitieve vaardigheden voordelig zijn omdat het de productie optimaal verspreidt over verschillende taken die verschillende niveaus vereisen die in het team uitgevoerd moeten worden. Te veel verschil zorgt er echter voor dat te veel capaciteit in weinig productieve taken wordt gestoken, wat de prestaties negatief beïnvloedt.

Hoogendoorn, S., S.C. Parker en M. van Praag (2014) *Ability dispersion and team performance*. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 053.

471

472 in januari 2013. Het aantal auto's in het bezit van natuurlijke personen nam met 20.000 toe, terwijl het aantal auto's in het bezit van bedrijven met 3000 afnam.

CBS (2014) *Minder personenauto's per duizend inwoners*. *CBS Webartikel*, 2 juni.